KJARVALSSTAÐIR

úr safni Gunnars Sigurðssonar

7 ~ 16. ágúst

Mynd á bakhlið kápu :

Snorri Arinbjarnar - Uppstilling, olía, 1940-45

Kristján Davíðsson - Morgunsnyrting, olía, 1948

Þorvaldur Skúlason - Ævintýrið, olía, 1947

KJARVALSSTAÐIR

Úr safni Gunnars Sigurðssonar

7-16 ágúst, 1976.

Eitt af framtíðarverkefnum Listráðs að Kjarvalsstöðum er að standa fyrir sýningum á einkasöfnum íslenskra listsafnara sem mörg hver eru einstök. Þessi sýning á safni Gunnars heitins Sigurðssonar (1922-1970) er sú fyrsta og er hún að því leyti sérstök að Gunnar var ekki einungis fagurkeri, heldur einning náinn vinur listamanna af þeirri kynslóð sem komst til þroska á árunum 1945-1960.

Sýningin ber því vitni góðum smekk og djörfung Gunnars Sigurðssonar og er jafnframt yfirlitssýning í hnotskurn á myndlist þessara ára.

Jóhannes Jóhannesson og Guðmundur Benediktsson aðstoðuðu við uppsetningu alla og vil ég þakka þeim, ásamt Birni Th. Björnssyni sem ritaði aðfararorð þau sem hér fylgja á eftir. Ekkja Gunnars Sigurðssonar, frú Guðrún Lilja Þorkelsdóttir sýndi málinu einstakan skilning og velvilja frá byrjun. Gæti margur áhugamaðurinn lært af myndlistaránægju hennar og umhyggju fyrir listamönnum og listsköpun almennt.

Aðalsteinn Ingólfsson

NOKKUR AÐFARARORÐ

Það er eins og hver ný bylgja í listum eignist sinn hauk í horni, impressionistarnir menn eins og tollvörðinn Victor Choquet, Nabis-málararnir Nathansonbræðurna, kúbistarnir Apollinaire og Stein-systkinin, og þannig mætti áfram telja.

Hér heima eignaðist bylgja abstraktmálverksins einnig sinn mann, og hann furðu líkan hinum frægu forverum sínum : Gunnar Sigurðsson í Geysi. Slíkir menn, - og það veit ég af eigin raun um Gunnar, nálgast listina af djúpri eðlisþörf, og sú birting samtímans sem í henni felst, hversu ögrandi sem hún er öðrum, er þeim eins og sjálfstjáning. Þvíleita þeir heldur aldrei aftur fyrir sig. Það sem er liðið, er ekki lengur á dagskrá, og hneykslun er ekki til í þeirra orðabók, nema á því sem illa er gert eða með hálfum huga. Þeir eru í senn opnir fyrir hverri nýlundu og skeleggir gagnrýnendur, þeir eru innan veggja, og listmæti verks skiptir þá öllu máli.

Það var í senn gaman og lærdómsríkt að sjá Gunnar skoða ný verk sem málararnir ungu báru upp í Listvinasal. Hann stóð kyrr fyrir framan þau, með hendurnar fram fyrir sig, hvora á annarri, klæddur sem ávallt af flekklausri smekkvísi, með drifahvítt handlín fram úr ermunum og yfirvaraskeggið vandlega snyrt, og eftir djúpa en skamma skoðun féll dómurinn. Ég man varla til að hann raskaðist við nánari kynni af verkinu. Og þegar eitthvað alnýtt kom fram, var eins og hann hefði beðið eftir því : "Jæja, þá er þetta nú loksins komið hjá honum.

framh/...

Svei mér að ég hélt hann ætlaði aldrei að losna úr gamla sullinu", eða annað á þá leið, sagt með alvörusvip og í alvörutón, en með yddri gamanseminni undir. Og það var sannarlega margt nýtt sem kom í hendur hans á þeim árum sem við stóðum saman að Listvinasalnum :

Umbreyting Þorvalds 1950-51, klippimyndir Nínu, sem síðan leiddu til steinglersins, breytingarnar á list Svavars í átt flatamálverksins, nýmyndunin í málverki Karls Kvaran, hin fyrstu og makalausu spor Sverris Haraldssonar fram á sjónarsviðið, og þeir septembermennirnir, yngri sem eldri, Snorri, Sigurjón, Valtýr, Jóhannes, Kristján og Kjartan, í sífelldri endurmótun.

Salurinn uppi á Freyjugötu, sem Gunnar hafði látið gera úr efri hluta gömlu vinnustofu Ásmundar, var fremur en nokkur annar staður í bænum vettvangur hins nýjasta í íslenskri list, alla vega á árunum 1949 til 1955. Og á heimili þeirra Gunnars og Guðrúnar Lilju heilsaði kaffisopinn upp á fleiri unga listamenn en nokkurt kaffihús. Ég man hver ósköpin stundum voru skorin þar og smurð af franksbrauði.

Að sjálfsögðu bar salurinn sig ekki á þessu oddaliði einu saman, heldur var og efnt til "vinsælla" sýninga, svo sem yfirlits á myndum Emils Thoroddsens, eða á nýjustu málverkum Jóns Stefánssonar, og skáld lásu þar úr verkum sínum, svo sem Þórbergur úr óprentuðum Sálminum, og meira að segja slepuðum við þangað upp flýgli, svo Lanzki-Ottó gæti músíserað um myndir á sýningu eftir Moussorski.

framh/...

Sumar myndanna hrifu Gunnar svo þegar í fyrstu, að hann lagði á þær fölur. Aðrar fékk hann að velja upp í greiðslur, og enn gáfu listamenn honum marga mynd, vitandi að betra heimkynni yrði þeim ekki kosið. Þannig er þetta safn Gunnars Sigurðssonar ekki slíkt sem auðmaðurinn - konnisörinn - fyllir eftir kerfi og drepur í skörðin : Það er miklu fremur lifandi dókúment skamms en mikils umbrotaskeiðs í list okkar. Það er dagbók tíðinda, sem öll þóttu ekki fréttnæm á líðandi stund, en munu samt lifa flest hin, sem voru með stærra letri þrykkt.

Ég flyt kveðju og margfalda þökk Guðrúnu Lilju, og þakklæti okkar vina Gunnars Sigurðssonar fyrir þá virðingu sem Kjarvalsstaðir votta honum með þessari sýningu.

Björn Th. Björnsson

ÚR SAFNI GUNNARS SIGURÐSSONAR

Listi yfir verk

EINAR BALDVINSSON

1.	Hús og skip	pastel	26 x 36	c. 1947
2.	Mynd	vatnsl.	18 x 26	c. 1950-52

EIRÍKUR SMITH

3.	Komposition	vatnsl.	46 x 65	1950
4.	1001	vatnsl.	37 x 46	1951-2
5.	1002	vatnsl.	37 x 46	1951-2

HAFSTEINN AUSTMANN

6.	Komposition	gvass	18 x 25	1956

HJÖRLEIFUR SIGURÐSSON

7.	Mynd	vatnsl.	35 x 25	c. 1965

HÖRÐUR ÁGÚSTSSON

8.	Gamall bær	túsk	28 x 37	c. 1943-4
9.	Frá Bretagne	blýantst.	15 x 20	1950

JÓHANNES GEIR

10.	Úr fjörunni	vatnsl. & þekjul.	36 x 54	c. 1948

JÓHANNES JÓHANNESSON

11.	Uppstilling	olía	64 x 43	1942
12.	Uppstilling	olía	20 x 26	c. 1945
13.	Epli og vín	olía	44 x 50	c. 1945
14.	Stúlka	olía	76 x 90	c. 1946

framh/ ...

JÓHANNES JÓHANNESSON

15.	Stúlka	olía	40 x 30	1946
16.	Uppstilling	gvass	19 x 24	c. 1947
17.	Uppstilling	olía	70 x 43	c. 1950
18.	Hjónakorn	vatnsl.	19 x 14	1951
19.	Afmælismynd	olía	55 x 40	c. 1955-56
20.	Málverk	olía	36 x 44	1964
21.	Komposition	gvass	25 x 27	c. 1964
22.	Málverk	olía	105 x 110	1968
23.	Upplífgandi mynd	gvass	21 x 20	1973

JÓN GUNNAR ÁRNASON

24.	Teikning (Nr,3)	túsk	37 x 37	1968

KARL KVARAN

25.	Komposition	olía	55 x 75	c. 1950
26.	Bleik komposition	olía	110 x 82	c. 1954-5
27.	Mynd	olía	85 x 66	1967

KJARTAN GUÐJÓNSSON

28.	Ævintýri	olía	50 x 59	1947-49
29.	Komposition	vatnsl.	19 x 28	1951
30.	Afstyrmi	dúkrista	26 x 19	c. 1952-54
31.	Hopp og hí	vatnsl.	21 x 30	1953

KRISTJÁN DAVÍÐSSON

32.	Morgunsnyrting	olía	150 x 120	1948
33.	Skýjaglópur	olía	46 x 40	1948-50
34.	Góð kona	olía	66 x 30	c. 1950
35.	Dans	olía	34 x 17	c. 1950
36.	Kona	dúkrista	22 x 14	c. 1951-52

framh/...

KRISTJÁN DAVÍÐSSON

37.	Ömmudrengur	vatnsl.	24 x 28	1956
38.	Teikning	bílalakk	23 x 25	1957
39.	Fantasía	steinprent	46 x 31	1957
40.	Völundarhús	túsk	28 x 28	1965
41.	Afmælisfantasía	olía	51 x 49	1966
42.	Teikning	vatnsl.	18 x 18	1968

NÍNA TRYGGVADÓTTIR

43.	Vetur í bæ	olía	37 x 47	1947
44.	Haustlauf	vaxlitir	15 x 16	c. 1948
45.	Hús við sjó	olía	30 x 40	1950
46.	Komposition	vatnsl.	35 x 62	1950
47.	Komposition	vatnsl.	29 x 59	1950
48.	Komposition	vatnsl.	24 x 30	c. 1950
49.	Hugmynd að glerglugga	collage	43 x 28	1951

SIGURÐUR SIGURÐSSON

50.	Við lestur	blekteikn	12 x 15	1956

SKARPHÉÐINN HARALDSSON

51.	Hvít segl	vatnsl.	27 x 36	c. 1955-60

SKÚLI THORODDSEN

52.	Skúlaskeið	vatnsl.	29 x 42	1968

SNORRI ARINBJARNAR

53.	Uppstilling	olía	105 x 85	c. 1942-45
54.	Alliance	vatnsl.	39 x 32	1942
55.	Nóvembersól	vatnsl.	33 x 24	1945
56.	Bátar	vatnsl.	36 x 42	1948

framh/...

SNORRI ARINBJARNAR

57.	Hríslur	vatnsl.	39 x 43	1949
58.	Síðsumar	vatnsl.	22 x 28	1949
59.	Tindaskagi	vatnsl.	40 x 49	1949
60.	Kauptún	vatnsl.	32 x 42	1949
61.	Í sjávarþorpi	vatnsl.	25 x 30	1950
62.	Kvöldskin	vatnsl.	30 x 40	1950
63.	Frá Grímstaðaholtinu	vatnsl.	20 x 28	1950
64.	Bygging	vatnsl.	30 x 40	1951
65.	Við sjó	vatnsl.	29 x 42	1951
66.	Af svölunum	vatnsl.	28 x 39	1951

SVERRIR HARALDSSON

67.	Komposition	olía	16 x 20	c. 1951-2

VALTÝR PÉTURSSON

68.	Leikur	olía	54 x 59	c. 1946-7
69.	Uppstilling	vatnsl.	17 x 12	1950
70.	Mynd	mósaík	49 x 22	c. 1950-53
71.	Form	olía	82 x 58	c. 1952-53
72.	Komposition I	tempera	40 x 31	1952
73.	Komposition II	tempera	31 x 40	1952
74.	Afstraksjón	vatnsl.	32 x 24	1952
75.	Komposition	olía	34 x 34	1958
76.	Málverk	olía	49 x 34	1961
77.	Mynd	olía	70 x 55	1966
78.	Komposition	olía	128 x 131	1966
79.	Komposition	olía	105 x 80	1967

framh/...

ÞORVALDUR SKÚLASON

80.	Sjómenn	olía	84 x 94	1944-45
81.	Trompettleikarar	litkrít	35 x 27	1945
82.	Fjara	olía	85 x 95	1945
83.	Gríma	olía	75 x 65	1947
84.	Ævintýrið	olía	100 x 110	1947
85.	Gríma	gvass	37 x 44	c. 1947-8
86.	Málverk	olía	37 x 60	1951
87.	Málverk	olía	60 x 75	1952
88.	Mynd	olía	75 x 90	c. 1957
89.	Komposition	gvass	26 x 34	1961
90.	Flug	túsk & vaxlitir	20 x 26	1967
91.	Svif	gvass	20 x 29	1968